

Sosyal Hizmet Mesleki Eğitimi Açık Öğretim Sistemiyle Verilemez

Türkiye’de eğitim sistemi birçok bakımdan haklı eleştirilere hedef olurken son zamanlarda üniversitelerin özellikle açık öğretim sistemine yönelmeleri, bu yöntemle çok sayıda öğrenciden dikkate değer paralar toplayarak kazanımlar sağlamaları aslında bu yönelimin tesadüfi olmadığını gösterir. Örgün eğitim sistemleri ile yaygın eğitim sistemleri (açık öğretim, mektupla öğretim, online eğitim, uzaktan öğretim) ve mezunlarının durumları, iş olanakları, avantaj ve dezavantaj bakımlarından karşılaştırıldığında aslında yaygın eğitim sistemlerinden mezun olanların pek de tercih edilmediği gibi toplumda aynı ünvana sahip kişiler arasında bir ayrımı (dışlanmışlığı) da kaçınılmaz kılmaktadır.

Öğrenme birçok yolla gerçekleşebilir. Okuma, dinleme, hatta görsel olarak seyretme öğrenmede önemli etkenlerdir. Özellikle kavramsal öğrenmede okumak çok önemli bir yere sahipken anlamak, kavramak, alternatifleri ve nedenleri sorgulamak bakımından zihninizde oluşacak soruları anında değerlendirip cevaplandırarak, sizi yönlendirecek birileri yoksa sağlıklı bir öğrenme sürecinden söz edemeyiz. Amaç birtakım şeyleri birebir ezberlemekse evet bu okumayla mümkün olabilir. Belli matematik formüllerini, çarpım tablosunu, birtakım kimyasal cetvelleri, fizik formüllerini, şiirleri, şarkı sözlerini vs. ezberleyebilirsiniz, bunlar için öğreticiye de ihtiyaç duymayabilirsiniz, kitaptan olduğu gibi ezberleyebilirsiniz. Müzik notalarını ezberleyebilirsiniz, ama beste yapmak için ya da bir besteyi pianoda seslendirmek için tabi ki öğreticiye ihtiyacınız olacaktır. Maalesef açık öğretim yöntemiyle bunu başarabileceğini söylemek biraz hayali olur.

Tarih öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, Hafızlık gibi meslekler belki yaygın eğitim sistemiyle öğretilir. Özellikle günümüzde yurtdışında uygulanan online sistemle öğretim sistemleri uygulanabilirse bu konuda pek bir sıkıntı yaşanmayabilir. Ancak belli meslek alanları vardır ki bu meslekler kuramsal ve uygulamalı bilgilerin iç içe alınarak özümsemesi, yoğunluğu gerekmektedir. Çeşitli mühendislikler, uygulamalı tıp bilimleri, dişçilik, sosyal hizmet ve diğer insana yönelik psikoloji, psikiatri gibi uygulamalı mesleklerde uzaktan eğitim (açık öğretim) sistemlerinin kullanılması ciddi sorunlar ve sıkıntılara yol açar.

İnsanı anlamak, onun tavır ve davranışlarını inceleyip yorumlamak, anlamlı sonuçlar çıkarmak ve bu sonuçları gerçek insanlar üzerinde uygulamak, insanların yaşamlarına, yaşayış tarzlarına müdahale etmek, onun önündeki engelleri görüp, değerlendirip gerekirse ortadan kaldırmak, onun bilgi, beceri ve kaynaklarını doğru tesbit edip ihtiyaçlarını onun yararına olacak şekilde karşılayacak fırsatları sunmak, sadece kendisinin değil, çevresindeki diğer insanların da bu müdahalelerden ne yönde etkilenebileceğini, mevcut etki ve tepkilerin kişiye ve topluma neler kazandırıp ya da kaybettirebileceğini doğru tesbit

edebilecek kapasidete bilgi ve beceri gerektirir. Ülkemizdeki lisans düzeyinde örgün eğitim veren kurumların bile bu ihtiyaca yeterince cevap vermekten uzak olduğunu düşündüğümüz bu dönemde açık öğretim sistemiyle sosyal hizmet uzmanı yetiştirebileceğini iddia etmek bugünkü bilgi ve teknolojik seviyeyle pek gerçekçi olmayacaktır.

Örgün eğitim sisteminde öğrenci eğitiminin her aşamasında öğretici ve grupla (sınıf ortamı) etkin iletişim içindedir. Kendisi için yeterince açık olmayan konularda anında sorarak konu hakkında doğru bilgilerini pekiştirebilir, zihninde oluşan soruların yanıtlarını alabilir. Aynı şekilde diğer öğrencilerin soru ve katılımları öğrencinin konuyu daha geniş bir perspektiften irdelemesine fırsat oluşturur. Sınıftaki uygulama ve örneklerle anında ve birebir öğrendiklerini analiz edip pekiştirme fırsatına sahip olur. Yaygın eğitim sistemleri için bu durum söz konusu değildir.

Sosyal Hizmet mesleği (Social Work) uygulayıcısı (Sosyal Hizmet Uzmanı –social worker) olabilmek için en az lisans düzeyinde (4 yıllık üniversite eğitimi) örgün eğitim veren üniversitelerin sosyal hizmet (social work) bölümünden teorik ve uygulamalı eğitimi tamamlayarak diploma alma, sosyal hizmet mesleki bilgi beceri ve değer sistemine sahip olma koşulu var. Bu uluslararası standarttır ve aslında ülkemizde halihazırda uygulanan 4 yıllık uygulamalı eğitimin bile yeterliliği tartışılır durumdadır. Maalesef tüm teknolojik gelişmelere rağmen bizde eğitim kalitesi her geçen gün gelişmek yerine gerileme yönünde bir seyir izlemektedir. Bu hemen her alanda hissedilmektedir. Her geçen yıl ülkemizde üniversiteli sayısı hızla artarken aynı oranda eğitimin kalitesi de hızlı bir düşüş göstermektedir. Öğrenciler enerjilerini ilkokuldan üniversiteye kadar üniversite sınavlarını kazanmaya dolayısıyla bilgi ve beceri kazanmak yerine sınav hilelerini öğrenmeye, üniversite sıralarında ise iş sınavlarına yönelik çalıştığından mesleki bilgi ve beceri bakımından yetersiz kalmaktadırlar. Bu sebeplerden mevcut sosyal hizmet okullarının eğitim kalitesinin nasıl artırılabileceğini tartıştığımız bu dönemde Atatürk Üniversitesi'nin Açık Öğretim (yaygın eğitim) yöntemi ile sosyal hizmet eğitimine başlaması düşündürücüdür. Sırf para kazanmak için Atatürk Üniversitesi gibi köklü bir üniversitesinin bu yöntemi tercih etmesi uzun zamanda üniversitenin saygınlığını yitirmesine neden olabileceği gibi bu yöntemle eğitim alan gençlerin de ilerde ciddi sıkıntılar yaşayacağı açıktır. Özellikle örgün eğitim alan sosyal hizmet uzmanlarının açık öğretim mezunlarını dışlamalarına neden olacağından bu da açık öğretim mezunları açısından ayrıca sorun teşkil edecektir.

Ortaya çıkacak sorunlara örnek olması bakımından Türkiye'nin trafik sistemine bakmak yeterlidir. Dünya genelinde en zor trafik sınav sistemine sahip olmamıza rağmen en yeni, en modern sistemleri almamıza rağmen gene de dünya genelinde trafik kazaları ve ihlalleri bakımından ilk sıralardayız. Parayla verilen diplomalar, ehliyetler o belgeleri alanları ehilleştirmiyor. Dahası topluma maliyeti çok yüksek. Toplumun kalkınması, toplumdaki dezavantajlıların, güçsüzlerin, fakir ve kimsesizlerin toplumun kaynaklarından etkin yararlanabilmesi ancak konuya hakim uzman personelin yetiştirilip devletin kurumlarında mesleki bilgi, beceri ve değer sisteminin gerektirdiği hizmeti sunmalarıyla mümkün olabilecektir.

İmdat Artan

imdat@psikososyalhizmet.com

SHU